

Nr 117.

Av herrar Nilsson, Nils Anton, och Thulin, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om godkännande av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition (nr 89) angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m. hava beträffande placering å löneskalan kammarskrivarna föreslagits i 9:e lönegraden.

Denna åtgärd synes undertecknade föga ansluta sig till de värdesättningar, som gjorts i tidigare utredningar alltifrån 1914 års Tullkommissions betänkande, generaltullstyrelsens utlåtande däröver och intill nu senast 1902 års Löneregeringskommittés uttalande i förevarande angelägenhet. Sålunda har 1914 års Tullkommission funnit särskild anledning betona, »att för framtiden endast verkligt kvalificerat arbete kommer att åvila kammarskrivarna». Vidare framhåller generaltullstyrelsen efter utförlig utredning i ärendet (se därom utlåtandet öfver 1914 års Tullkommissions förslag till avlöningsreglemente, sid. 64—70), »att man för att finna en i motsvarande grad ansvarsfull och personliga kvalifikationer krävande befattning som kammarskrivarens måste taga förste postexpeditörens eller förste stations-skrivarens till jämförelse». Slutligen har 1902 års Löneregeringskommitté funnit göromålen inom tullverket motivera en högre placering av kammarskrivarna å löneskalan, än den som kommit postexpeditörer och stations-skrivare till del.

En tjänstemannagrups placering i en löneskala måste givetvis bestämmas av de kvalifikationer, som fordras för ett fullgott utövande av tjänsten, samt av det intresse, löngivaren, här staten, har av att tjänstemannen verkligen presterar det bästa möjliga, och av den förlust i ekonomiskt hänseende,

som av ett bristande härutinnan kan uppstå för löngivaren. Vi våga hålla före, att vad beträffar den tjänstemannagrupp, varom här är fråga, dess tjänstebefattning är så krävande och ansvarsfull och i övrigt för statens ekonomiska intresse av sådan vikt, att gruppen bort placeras i 10:e lönegraden, ej såsom föreslagits i 9:e.

Tullkammarskrivarens viktigaste arbete är nämligen icke rena expeditionsgöromål utan honom åligger dessutom i avsevärd utsträckning att handlägga tullbehandlingsfrågor. Detta arbete är mycket grannliga. Att riktigt bedöma de ständigt uppkommande frågor, där det gäller att å ena sidan hävda statens intresse och å andra sidan tillgodose kravet på en rättvis och likformig tullbehandling, måste med nödvändighet kräva ganska stor förståelse, insikt, takt och skicklighet hos tjänstemannen.

Hithörande frågor äro så skiftande — oavsett de ofta vidtagna förändringarna i tulltaxan — och så nära berörande det ständigt växlande handelslivet över huvud, att ett beständigt underhållande av intresset är nödvändigt.

En skarp vaksamhet är nödvändig. Lagen har själv med riktig psykologisk blick förutsatt, att den skarpa intresses motsats mellan stat och importör, som föreligger i förening med en viss slapphet i allmänhetens bedömning av det omoraliska i brott mot tullstadgan, skall föranleda en bestämd benägenhet att söka bedraga tullverket, åtminstone att ej underlätta dess verksamhet.

I detta sammanhang kunna vi ej underlåta att framhålla, att i detta avseende är tulltjänstemannen så gott som okontrollerbar, så att enda garantien för att staten härvid får sin rätt ligger i tjänstemannens hederskänsla och rättrådighet.

I denna den kvalificerade tulltjänstens egenart att i största utsträckning icke kunna kontrolleras, dess vittgående befogenheter, med ett ord: statsintressets i tulltjänsten beroende av tjänsteinnehavarens skicklighet i förening med omutlig rättrådighet, egenskaper i lika grad erforderliga hos tjänstemannen i underordnad som överordnad ställning, ligger tydligen också förklaringen till den vid föregående löneregleringar för tullverket alltid följda grundsatsen att åt tullkåren tilldelas något högre avlöningsförmåner än åt motsvarande befattningshavare inom vissa andra statens verk. Liknande företräde har såsom bekant även kommit personalen vid Riksbanken till del och ännu så sent som vid föregående års lönereglering för nämnda verk vunnit ytterligare stadfästelse. Och dock följa riksbanksgöromålen till sina detaljer så pass bestämt utstakade linjer, att tjänstemannen knappast be-

höver tveka angående rätta handläggningen av förekommande ärenden. Tjänstemannen i tulltjänst däremot får behärska ett arbetsområde, dels vida större, dels mera mångskiftande till följd av de ständigt nya varuslag, som tillföras varumarknaden, dels ock mera komplicerat på grund av tulltaxans ofta mångtydiga bestämmelser och de härav föranledda tekniska svårigheterna vid tillämpningen, vilka städse sätta hans omdömesförmåga på hårda prov i valet mellan avsevärt varierande tullsatser.

På grund av arbetets i Riksbanken ömtåliga natur och det ekonomiska ansvar, som vilar på en avsevärd del av detta verks personal, ställer staten på riksbanstjänstemännen krav på välordnad ekonomi såsom villkor för såväl tillträde till som bibehållande i tjänst, men lämnar också vederlag för detta krav uti motsvarande avlöningsförmåner. Tydligare än på detta sätt skett har icke kunnat icke blott erkännas grundsatsen: ju större risk för staten, desto nödvändigare att skapa garantier för pålitligt förfarande, utan även understrykas behovet av en ekonomiskt tryggad tjänstemannastab för statsintressets behöriga tillvaratagande.

Har därför — i syfte att skapa trygghet för statsverket — inom Riksbankens visserligen ansvarsfulla, ehuru dock kontrollerbara verksamhet en högre avlöningsstandard ansetts erforderlig och i sådant hänseende skäl befunnits föreligga för vissa kammarskrivare tjänsters placering i 10:e lönegraden, synes i betraktande av förberörda omständigheter anledning än mindre förefinnas att snävare tillmäta kammarskrivarelöner inom tullverket, där möjligheterna och även frestelserna att tillskansa sig personlig fördel på statsverkets bekostnad ligga så nära till hands.

Skäligen bör påpekas, att på grund av här ovan berörda säregna förhållanden inom tullverket kompetensvillkoren för inträde i detta verk kommit att omfatta en på grundvalen av studentexamen å reala linjen uppbyggd utbildningskurs, varjämte för befordran till ordinarie kammarskrivare ansetts böra erfordras ytterligare utbildning under en *minimixtratid* av fem år, vilken sistnämnda fordran saknar motsvarighet i något annat statens verk.

På grund av det anförda hemställes,

att Riksdagen måtte besluta, att kammarskrivare i tullverket skall i överensstämmelse med såväl 1914 års tullkommissions som generaltullstyrelsens yrkanden hänföras till 10:e lönegraden uti den föreslagna löneplanen.

Stockholm den 18 mars 1922.

Nils Anton Nilsson.

Einar J:son Thulin.

